

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК: 336.7

БАНКІВСЬКА ПАНІКА В УКРАЇНІ: ПРИЧИНИ, ДИНАМІКА, НАСЛІДКИ

**Р.В. Корнилюк, кандидат економічних наук,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»**

© Корнилюк Р.В., 2015.

Статтю отримано редакцією 10.06.2015 р.

Вступ. Протягом 17-ти місяців банківської кризи в Україні система втратила 48% валютного і 18% гривневого депозитного портфеля станом на 01.06.2015 [8]. Незважаючи на те, що депозити населення у національній валюті без урахування коштів у проблемних банках з травня 2015 року почали демонструвати незначний приріст, відтік валютних вкладів під час 2-го та 3-го кварталів продовжувався. На початку другого півріччя 2015-го з'явилися перші сигнали стабілізації на ринку вкладів у формі припинення масового зняття депозитів з українських банків, що тривало більше року. Втім на загальному тлі банківської паніки ці сигнали виглядають достатньо слабкими.

Набіги на банки призвели до падіння ліквідності й погіршення фінансового стану, зумовивши ланцюжок банкрутств найслабших банків. В умовах системного стресу зниження довіри поширювалось і на відносно здорові банки за принципом доміно. Втримати вкладників стало можливо лише поєднанням аргументів високої надійності з високими відсотковими ставками. Як наслідок, підвищення вартості банківських ресурсів паралізувало й без того проблемний кредитний ринок.

На нашу думку, найбільша банківська паніка в історії України ХХІ століття потребує ретельного наукового вивчення задля отримання неупереджених висновків та винесення ряду уроків, які варто засвоїти, щоб не допустити її повторення у майбутньому.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблематику банківської кризи, в тому числі її важливої компоненти – банківської паніки, досліджувало чимало вітчизняних науковців, серед яких О.І. Барановський [1], О.О. Любич, Г.П. Бортніков [6], В.І. Міщенко [4], О.А. Сергієнко [5], В.В. Рисін [8], О.Г. Коптюх, Т.П. Остапшин [3] та інші. Втім більшість українських наукових статей присвячені теоретико-методичним аспектам дослідження банківської паніки або ж мають ширший предмет дослідження, розглядаючи фінансову кризу в цілому. З іншого боку, існує певна кількість емпіричних наукових праць, що стосуються попередніх для банківського сектора України кризових періодів у 1998–1999 чи 2008–2009 роках. При цьому на момент написання статті автор не виявив нових досліджень на основі актуального (і багато в чому відмінного від минулих кризових процесів) кейса паніки 2014–2015 років.

Якщо говорити про внесок зарубіжних авторів, серед останніх праць про механізми кризової динаміки на особливу увагу заслуговує дослідження Дж. Стігліца [15], у якому автор з точки зору альтернативних неокейнсіанських теорій доводить важливість розуміння ролі банків у генеруванні фінансових криз.

Ретроспективні дослідження традиційної банківської паніки на прикладі кризи ринку роздрібних депозитів у США 1907 року здійснювали Е. Толлман [17], Б. Бернанке [12], К. Фолін [16]. Науковий розгляд сучасного різновиду банківської паніки – кризи репо, або паніки

на ринку фінансових інструментів оптового фондування банків (*wholesale panic*), яка стала більш актуальною за традиційну *retail panic* в умовах високоефективних систем гарантування вкладів, виконували такі науковці, як Ж. Тіроль, Ж. Роше [9], Н. Кійотакі [18], Г. Гортон [13], С. Люк [11].

Постановка завдання. Метою статті є кількісне дослідження специфіки банківської паніки в Україні й ефективності реакції НБУ на масовий відтік банківських вкладів під час системної кризи 2014-2015 рр., а також надання на основі його результатів відповідних рекомендацій регуляторам, менеджерам, вкладникам та контрагентам українських банків. Автор використовував метод ретроспективного аналізу емпіричних рядів фінансових даних за допомогою інструментарію мови програмування R.

Основний матеріал і результати. Протягом 2014 р. – першого півріччя 2015 р. тиск макрофінансових шоків, пов'язаних зі знеціненням гривні, спадом промвиробництва і рівня життя населення, помножений на численні воєнні загрози, тектонічні політичні зрушення та обмежувальні заходи регуляторів, створив ідеальні умови для набігів на банки і, як наслідок, банківської паніки.

За визначенням «Сучасного економічного словника» Б.А. Райзберга, «банківська паніка (*banking panic*) – масове вилучення депозитів вкладниками у зв'язку з втратою довіри до конкретного банку або банківської системи в цілому, побоюванням неплатоспроможності або банкрутства банку, падінням курсу національної валюти, посиленням інфляції, нестабільністю функціонування фінансової системи держави». Залишаючи для наступної статті теоретичну дискусію про віднесення до банківської паніки процесу масового вилучення банківських ресурсів оптовими контрагентами на ринках репо, комерційних паперів, МБК та інших джерел фондування, у цій статті автор пропонує використовувати вищенаведене традиційне визначення, хоча воно в сучасних умовах більш точно відображає дещо вужче поняття «роздрібної банківської паніки».

На відміну від банківської паніки 2009 року, що була відгомонам глобальної фінансової кризи для «перегрітої» економіки, у мультифакторну кризу 2014-го банківська система одразу вступила слабкою і виснаженою. Шлейф давніх нерозв'язаних проблем простягався від баласту токсичних активів, накопичених іноземними банками під час кредитного буму 2005–2008 рр. до ризикованої спекулятивно-олігархічної моделі діяльності приватних вітчизняних банків, критично залежних від конвертаційних схем, державних привілеїв та бізнесу пов'язаних осіб.

Перший етап загострення банківської паніки відбувся внаслідок перестановки сил на політичній арені й відтоку капіталів попередньої владної верхівки. Перші прояви банківської паніки у вигляді скорочення обсягів депозитів фізичних осіб були зафіксовані в листопаді–грудні

2013-го. За даними проведеного аналізу часових рядів даних, максимальне падіння обсягів гривневих депозитів відбулося у березні–квітні 2014 року в умовах зростання політичної нестабільності та анексії Криму.

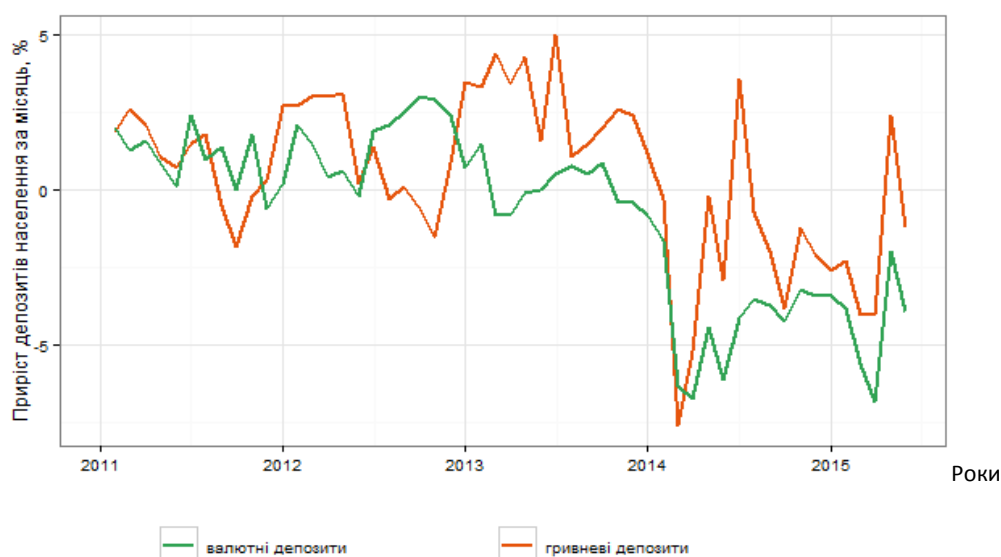

Рис. 1. Щомісячна зміна обсягу депозитів населення, % [7]

Другий, менш потужний, етап загострення паніки мав виключно інформаційний характер, імовірно будучи реакцією на загрозу повномасштабного воєнного вторгнення російських військ у вересні 2014 р. після трагічних подій в Іловайську.

Третій етап масового зняття вкладів зумовлений різкою девальвацією гривні в січні–лютому 2015 року.

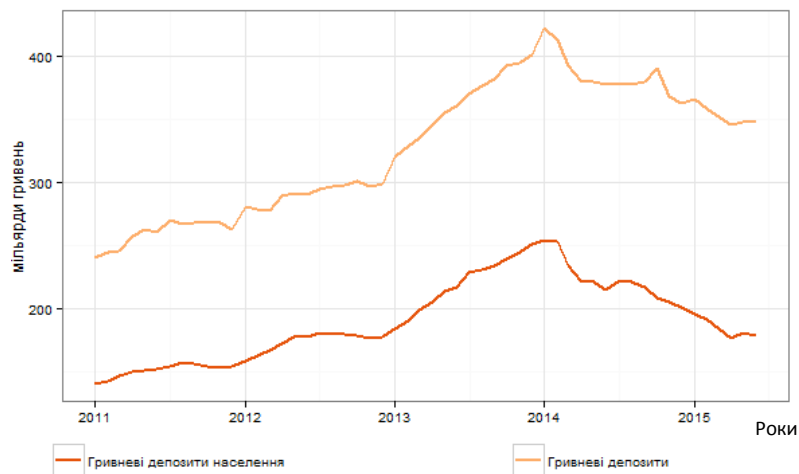

Рис. 2. Динаміка гривневих депозитів протягом 2011–2015 років [7]

Падіння обсягу валютних депозитів у банківській системі відбувалося значно швидше, ніж скорочення гривневого депозитного портфеля, незважаючи на те, що знецінювалася саме національна валюта. Причина цього парадоксу – у валютних обмеженнях, установлених Нацбанком, які з метою зниження курсового тиску суттєво ускладнили процес отримання валюти вкладниками після завершення строку депозиту або дострокового розірвання договору.

Уведені регулятором обмеження на зняття готівки стали вагомим фактором відтоку вкладів із системи. Адже простому вкладникові для зняття власних кількох десятків тисяч доларів з депозиту приходилося відвідувати відділення банку протягом кількох місяців. Падіння доходів, страх втрати капіталу і невизначеність майбутнього стимулювали подальший відтік валютних заощаджень з депозитних рахунків банків.

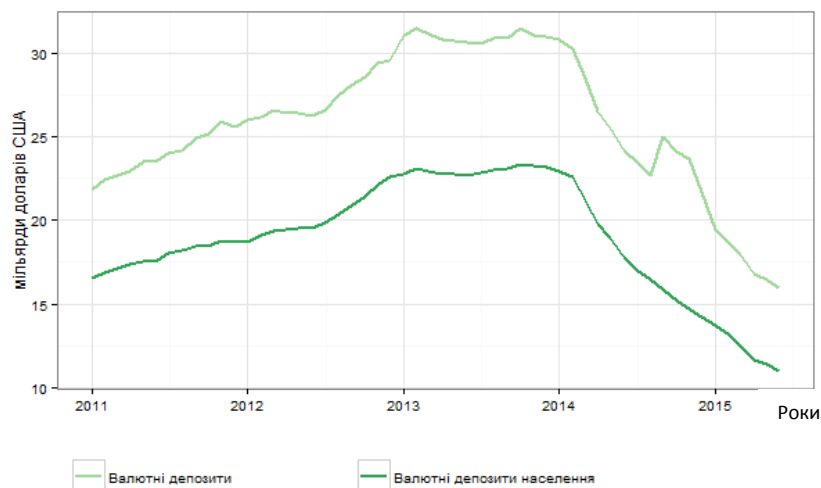

Рис. 3. Динаміка валютних депозитів протягом 2011–2015 років [7]

Максимального відтоку вкладів зазнали різні за походженням власників банки. Найбільші суми вкладів були вилучені вкладниками як з іноземних, так і з вітчизняних фінансових установ, та попри значні абсолютні обсяги скорочення вкладів, системні банки втратили меншу частку депозитних портфелів порівняно з окремими невеликими банками.

Так, за період 01.01.2014–01.04.2015 Приватбанк втратив 20% гривневих депозитів фізичних осіб, Ощадбанк – 9%, Райффайзен Банк Аваль – 26%, Unicredit Bank – 27%. Вищі показники відтоку вкладів у національній валюті спостерігалися в банках з державним російським капіталом, серед яких ВТБ зафіксував відносно зниження гривневих депозитів у 60%, Сбербанк Росії – 58%, Промінвестбанк – 30%.

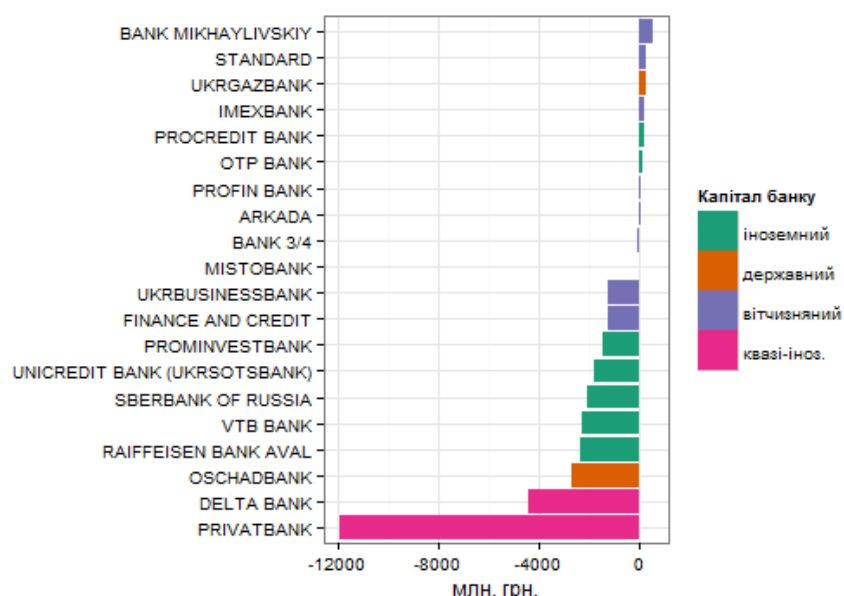

Рис. 4. Приріст гривневих депозитів населення за період 01.01.2014-01.04.2015, млн грн [7]

Протягом квітня і травня 2015-го ситуація в окремих банках стабілізувалася. У Райффайзен Банку Аваль було зафіксовано зростання депозитів фізичних осіб у національній валюті на 500 мільйонів гривень за цей період. За вибіркою платоспроможних банків у травні спостерігався злам тренда і відбулося поступове збільшення обсягу депозитів фізичних осіб.

Незважаючи на загальну тенденцію до «схуднення» депозитних портфелів у ритейлі, окремі банки продемонстрували позитивну динамку. Серед лідерів зростання гривневих вкладів фізосіб за період паніки – Банк Михайлівський, Укргазбанк, Прокредит Банк, ОТП Банк. Гривневі депозити також збільшувались у проблемних Стандарт-банку, Імекс-банку та Профін Банку, в яких збільшення вкладів пояснюється нарощенням портфеля на початку паніки з подальшими не виплатами.

Водночас обсяг роздрібних валютних депозитів у перерахунку на долар за офіційним курсом скоротився більше, ніж гривневий портфель: Приватбанк за 5 кварталів банківської паніки зменшив валютний депозитний портфель на 46%, Сбербанк Росії – на 62%, Укрексімбанк – на 33%, ПУМБ – на 42%, ВТБ – на 70%, Unicredit Bank – на 44%. Суттєво наростити валютні вклади населення в умовах девальвації не вдалося жодному банку. Максимальний приріст у 16 мільйонів доларів зафіксований у Міжнародному інвестиційному банку. За ним слідують Авант, Капітал, Юніон-Стандарт Банк та Преміум.

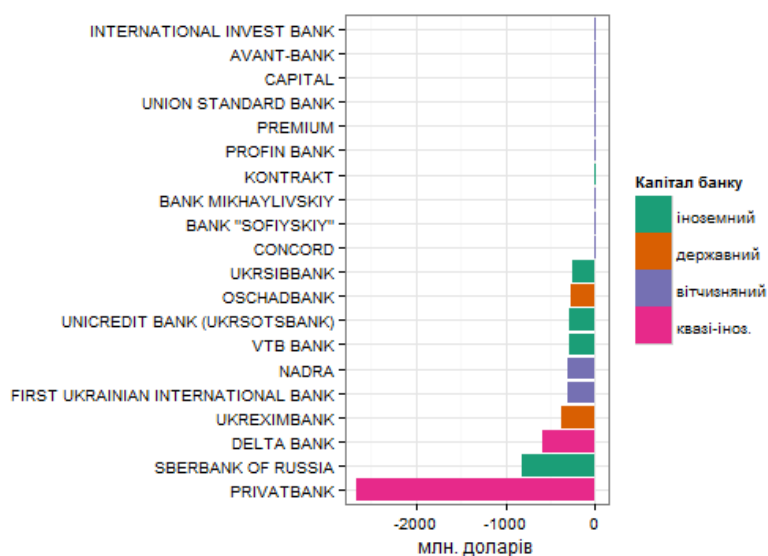

Рис. 5. Приріст валютних депозитів населення за період 01.01.2014–01.04.2015, млн доларів [7]

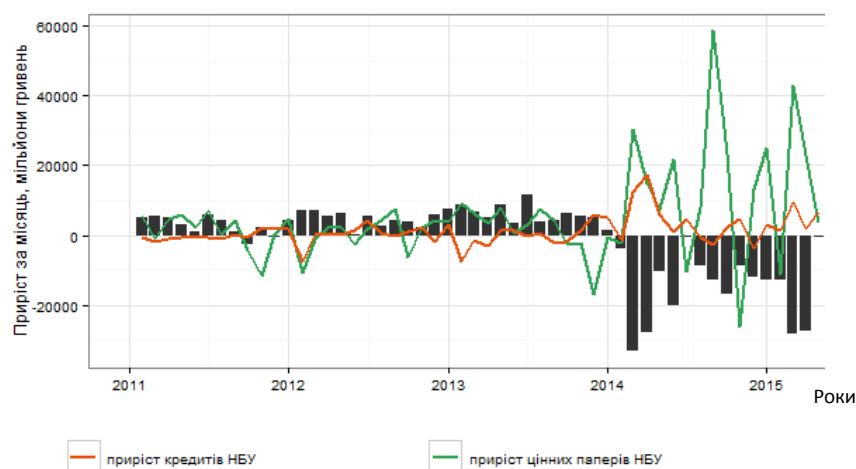
У банківській паніці 2014–2015 років ключову роль відіграв інформаційний канал зараження, оскільки ударна хвиля від дефолтів окремих банків поширювалася на інші не стільки через втрати коштів на міжбанківських рахунках, скільки через ескалацію страху серед вкладників. Вкладники забирали кошти не лише зі слабких, а й з надійних банків. Масові дефолти проблемних банків із приватним вітчизняним капіталом зумовили відтік депозитів з європейських та державних банків, які зуміли витримати шок і вберегли пасиви від різкого скорочення через нарощення власного капіталу та пошуку альтернативних джерел запозичених ресурсів, в першу чергу – залучення міжбанківських кредитів від материнських банків та міжнародних фінансових організацій, таких як ЄБРР, Світовий банк, МФК та ін.

Відмінність банківської кризи 2014–2015 від попередньої 2008–2009 полягає у значно нижчому рівні так званого ефекту «збирання вершків», коли клієнти масово переходять з вітчизняних приватних банків у фінансові установи з державним та іноземним капіталом. Адже тенденція до приросту вкладів спостерігалася лише у декількох банків з іноземним капіталом.

Необхідно також розуміти, що остання банківська паніка сама по собі не була головною причиною банкрутства більшості банків, адже сильні банки зуміли утримати високий рівень фінансової стійкості, у тому числі завдяки підтримці з боку акціонерів та НБУ.

Результатом банківської паніки стала зміна структури пасивів банків. Частка депозитів клієнтів у зобов'язаннях впала з 61,6 до 56,6% з 01.01.2014 по 01.06.2015. Відтік роздрібних депозитів на першому етапі паніки викликала необхідність масштабних вливань ліквідності, за які опоненти часто критикують НБУ, забуваючи про ризик тотальної платіжної кризи, якої таким чином вдалося уникнути.

У наступні періоди інструменти рефінансування та надання стабілізаційних кредитів також застосовувалися НБУ для часткового заміщення забраних втрачених системою вкладів. Статистичні дані свідчать, що основні піки приросту наданих кредитів і викуплених на ринку цінних паперів на балансі НБУ збігаються з періодами найбільшого падіння обсягу депозитів фізичних осіб у банках. При цьому рефінансування було явно недостатньо, щоб компенсувати втрати в пасивах банків, у тому числі й по вкладах юридичних осіб, які не відображені на графіку.

Рис. 6. Щомісячна зміна депозитів населення порівняно з приростом кредитів і цінних паперів в активах НБУ

*Загальний обсяг приросту депозитів населення (у стовбцях) розрахований як сума приросту гривневого валютного портфелів, переведеного у гривні за офіційним курсом долара на кінець кожного місяця.

** Джерело: НБУ, розрахунки автора

Ще одним способом, котрий використовується НБУ для стимулювання повернення коштів до системи, був важіль облікової ставки, завдяки якому вищі відсотки теоретично мали б підштовхувати населення до повернення коштів на депозити.

Проте використання цінового фактора в залученні вкладів населення не зовсім відповідало політиці банків з іноземним капіталом, і відсоткові ставки в них залишаються на рівні, прийнятному для ведення власне ефективної роботи самого банку.

Фундамент банківської паніки формувався задовго до її початку і складався не лише із зовнішніх макроекономічних передумов, а й із внутрішніх диспропорцій у банківській системі.

Найбільш явним стрес-фактором стала проблема високих депозитних ставок, які пропонували банки, що вели ризикову спекулятивну діяльність із цінними паперами, надавали споживчі кредити або фінансували інсайдерів.

За умов низького рівня розвитку фінансового ринку високодохідні депозити почали розглядатись клієнтами як простий спосіб отримання доходів, що не є характерним для більшості країн світу, де ставки по депозитам набагато нижчі за дохідність решти капіталовкладень. Однак в Україні це призвело до справжнього депозитного буму в умовах кредитного заморожування, результатами якого скористалися найменш достойні банки. Як бачимо, неплатоспроможними стали в основному ті фінансові інституції, які напередодні паніки пропонували вигідніші ставки у порівнянні з конкурентами.

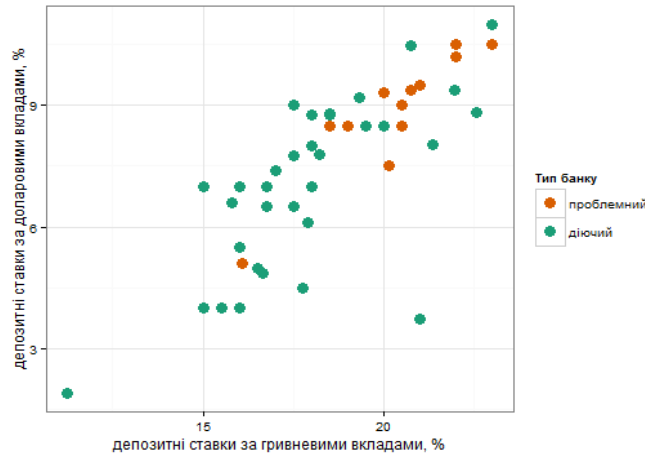

Рис. 7. Депозитні ставки проблемних* і досі діючих банків станом на 31.12.2013 [2]

*Під проблемними мають на увазі банки, у які була введена тимчасова адміністрація

Ускладнювало проблему затверджене в Цивільному кодексі право на дострокове зняття вкладів, котре розцінювалося спекулятивно налаштованими вкладниками як гарна можливість вчасно «вийти з гри», тоді як на практиці де-факто поточні вклади лише прискорили втрату ліквідності банку та нездатність розрахуватися з більшістю вкладників [10].

Банківська паніка стала своєрідною розрядкою ситуації, за якої економічна реальність відійшла надто далеко від економічних законів, адже принцип роботи багатьох слабких банків нагадував фінансову піраміду за схемою Понці [14].

Натомість надійні державні та іноземні банки, що вистояли після кризи, були менш схильними до цінових методів залучення вкладників. Депозитні ставки іноземних банків на початку паніки у середньому були на рівні 6% в доларах, державних – 7,4%, тоді як вітчизняні приватні банки пропонували 8,4%, а банки з міноритарним іноземним капіталом (квазііноземні) – 9,1%. За гривневими вкладами банки з українським приватним капіталом пропонували відсотки, вищі в середньому на два процентні пункти, ніж в аналогічних депозитних продуктах іноземних банків.

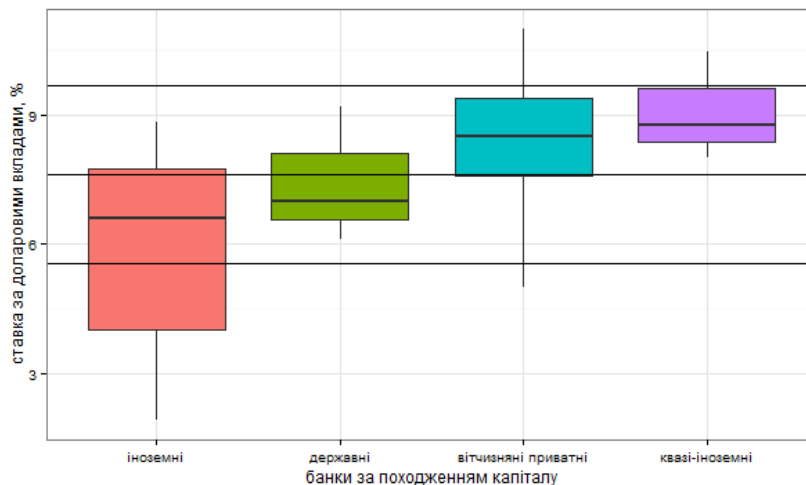

Рис. 8. Депозитні ставки на 31.12.2013 залежно від походження капіталу банку [2]

Під час самої паніки депозитна ставка втратила будь-яке значення, оскільки відтік депозитів не залежав від розміру ставок, а вкладники надавали перевагу надійним банкам, тезаврації заощаджень або ж зберіганню вільних коштів у готівковій формі.

Висновки:

1. Рекомендації для вкладників. За підсумками банківської кризи вкладники отримали змогу зробити ряд цінних висновків для майбутнього планування своїх заощаджень.

По-перше, високі депозитні ставки – сигнал тривоги. Більшість банків, що були ціновими депозитними лідерами не вистояли під час паніки. Найвищі ставки схильні пропонувати банки, які мають проблеми з ліквідністю.

По-друге, значний обсяг відтоків вкладів – не завжди є негативним індикатором надійності банку. Зниження депозитного портфеля може свідчити про те, що банк навіть у стресовий період зумів повернути кошти вкладникам.

По-третє, критично важливою для стійкості банку під час кризи стає фінансова допомога з боку власників та Національного банку. Новини банку про отримані кредитні лінії, поповнення капіталу акціонерами, а також процес взаємодії з регулятором зазвичай є позитивним сигналом з точки зору фінансової стійкості.

По-четверте, кожний банк має індивідуальну стійкість до паніки: страх вкладників може викликати дефолт у слабого банку й просте погіршення фінансового стану в стійкого, у той час як деякі можуть отримати приплив депозитів за рахунок втрат конкурентів.

2. Рекомендації для менеджерів банків. Керівникам і персоналу банків, яким вдалося зберегти платоспроможність у період паніки, стає зрозумілим, до чого може привести надмірно агресивна стратегія ведення бізнесу, акцент на обслуговуванні інсайдерів та прив'язка до тимчасових політичних домовленостей.

По-перше, якісний ризик-менеджмент і доступ до надійних джерел фінансування є ключовими завданнями на шляху до фінансової стійкості.

По-друге, стабільно високі параметри фінансової стійкості, а не тимчасові надприбутки та рекордне зростання частки ринку дозволяють банкам вистояти під час кризового шоку.

По-третє, активні рекламні компанії – ефективний, але ризикований метод нарощення вкладів у часи паніки. Запорукою успіху банку є не маркетинговий бюджет, а побудова довірчих відносин із клієнтами на основі вивчення їхніх потреб і чіткого виконання своїх зобов'язань.

3. Рекомендації для банківських регуляторів. Найбільшу увагу до унікального досвіду паніки слід приділити банківським регуляторам для уникнення як застарілих, так і нових помилок. З огляду на ефективне гасіння зимової валютної лихоманки, налагодження комунікацій із громадськістю й посилення банківського нагляду в плані розкриття структури власності, деякі уроки вже засвоєні. Проте відкритим лишається ряд питань:

по-перше, обмежувальні заходи щодо зняття валютних вкладів стимулюють їхній відтік та поповнення тіньового сектора економіки. Прямі адміністративні заборони зазвичай мають обернений ефект і не здатні врахувати всіх варіантів їхнього обходу, таких як випуск валютних депозитних сертифікатів;

по-друге, посилена увага до банків з надмірно високими ставками та низькою ліквідністю може стати в нагоді в процесі моніторингу сигналів раннього попередження проблемності банків. Фінансовим пірамідам з банківською ліцензією не місце в банківській системі з ефективним надглядом;

по-третє, у випадку фактичної неплатоспроможності банку регуляторам слід діяти більш рішуче: у більшості випадків прийдеться фінансувати якщо не банк, то Фонд гарантування вкладів. Однак при ваганні регулятора щодо визнання неплатоспроможності подальше існування «зомбі-банку» в невизначеному статусі негативно впливає на довіру до всієї банківської системи й опосередковано негативно впливає на відносно стійкі банки через механізм інформаційного зараження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барановський О.І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання: монографія / О.І. Барановський. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 754 с.
2. Веб-сайт РА «Стандарт-рейтинг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.standard-rating.com>.
3. Коптюх О. Дефолти країн та банківські кризи: історичний погляд на їх взаємозв'язок / О. Коптюх, Т. Остапишин // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 11. – С. 34–38.
4. Міщенко В.І. Шляхи подолання фінансово-економічної кризи в Україні / В.І. Міщенко // Вісник Національного банку України. – 2009. – №2. – С.3–8.
5. Сергієнко О.А. Моделювання виживаності та розповсюдження кризових ситуацій на банківському ринку України / О.А. Сергієнко, Л.Д. Філатова, Я.Ю. Солдатова // Проблеми економіки. – 2015. – № 1. – С. 372–381.

6. Любич О.О. Моделювання впливу паніки серед контрагентів на ризик ліквідності банку / О.О. Любич, Г.П. Бортніков, В.О. Ткачук // Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем: зб. наук. пр. – К.: МННЦІТС НАН та МОН України, 2014. – Вип. 19. – С. 221–237.
7. Офіційний веб-сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
8. Рисін В.В. Наслідки фінансової кризи для банківського сектору та ризику державного втручання / В.В. Рисін // Фінанси України. – 2010. – № 8. – С. 24–33.
9. Dewatripont M. Balancing the Banks: Global Lessons from the Financial Crisis / M. Dewatripont, J.-Ch. Rochet, J. Tirole. – Princeton University Press, 2010. – 160 p.
10. Diamond D. Bank runs, deposit insurance, and liquidity / D. Diamond, P. Dybvig // Journal of Political Economy. – 1983. – Vol. 91. – Issue 3. – P. 401–419.
11. Luck S. Banks, Shadow Banking, and Fragility / S. Luck, P. Schempp // ECB Working Paper. – 2014. – No. 1726. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ssrn.com/abstract=2479948>.
12. Bernanke B. The Crisis as a Classic Financial Panic // Chairmar speech at the Fourteenth Jacques Polak Annual Research Conference. – Washington, D.C., 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.federalreserve.gov/newsevents/speech/bernanke20131108a.htm>.
13. Gorton G. Slapped in the Face by the Invisible Hand: Banking and the Panic of 2007. – 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ssrn.com/abstract=1401882>.
14. Minsky H. Theory of systemic fragility / Financial Crises: Institutions and Markets in Fragile Environment. – Altman, E., A. Sametz. – NY: Wiley. P. 138–152.
15. Stiglitz J. Towards a General Theory of Deep Downturns / J. Stiglitz // NBER Working Paper. – 2015. – № 21444, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w21444>.
16. Fohlin C. Rumors and Runs in Opaque Markets: Evidence from the Panic of 1907 / C. Fohlin, T. Gehrig, M. Haas. – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ssrn.com/abstract=2591343>.
17. Tallman E. The Transmission of the Financial Crisis in 1907: An Empirical Investigation / E. Tallman, J. Moen // FRB of Cleveland Working Paper. – 2014. – No. 14-09, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ssrn.com/abstract=2491541>.
18. Gertler M. Wholesale Banking and Bank Runs in Macroeconomic Modelling of Financial Crises / M. Gertler, N. Kiyotaki, A. Prestipino / Handbook of Macroeconomics, edited by John B. Taylor and Harald Uhlig. – NYU, Princeton University and FRBG, 2015.

УДК: 336.7

Корнилюк Роман Васильович, кандидат економічних наук, докторант кафедри банківської справи ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». **Банківська паніка в Україні: причини, динаміка, наслідки.** Досліджено феномен банківської паніки під час системної кризи в Україні 2014–2015. Виконано ретроспективний аналіз динаміки відтоку депозитних вкладів з банків залежно від їхньої платоспроможності й походження капіталу. Акцентовано увагу на питаннях різної стійкості банків до паніки, а також ролі депозитних ставок та інформаційного каналу зараження в реалізації системного ризику. На основі аналізу надано рекомендації регуляторам, менеджерам, вкладникам і контрагентам українських банків.

Ключові слова: банківська система, банківська криза, банківська паніка, системний ризик, депозити, депозитна ставка, депозитний ринок.

УДК: 336.7

Корнилюк Роман Васильевич, кандидат экономических наук, докторант кафедры банковского дела ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана». **Банковская паника в Украине: причины, динамика, последствия.** Исследован феномен банковской паники во время системного кризиса в Украине 2014–2015. Проведен ретроспективный анализ динамики оттока депозитных вкладов из банков в зависимости от их платежеспособности и происхождения капитала. Акцентировано внимание на вопросах различной устойчивости банков к панике, а также роли депозитных ставок и информационного канала заражения в реализации системного риска. На основе анализа предоставлены рекомендации регуляторам, менеджерам, вкладчикам и контрагентам украинских банков.

Ключевые слова: банковская система, банковский кризис, банковская паника, системный риск, депозиты, депозитная ставка, депозитный рынок.

UDC: 336.7

Roman Kornyliuk, Ph.D, doctoral candidate, Banking department, Vadym Hetman Kyiv National Economic University. **Banking Panic in Ukraine: drivers, dynamics and consequences.** This article investigates the banking panic phenomenon during Ukrainian systemic crisis of 2014-2015. Retrospective analysis of the bank deposit outflows dynamics was conducted, taking into account the banks' solvency level and origin of owners. Particular attention is paid to the different bank response to panic, role of deposit rates and informational contamination channel in realization of the systemic risk. On the basis of analysis some recommendations for Ukrainian bank regulators, managers, savers and counterparties were made.

Keywords: banking system, banking crisis, bank panic, systemic risk, deposits, deposit rate, deposit market.